

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי אריה (אריק) חיקינד – טוקצ'ירוב ז"ל

בן בת שבע ואברהם
נולד בירושלים
ביום י"ז בטבת תרפ"ג 5.1.1923
התגורר בירושלים
התגייס ב 1942
שרת בחיל שריון
נפל בעת שירותו
כ"ב בניסן תש"ח 1.5.1948
נקבר בקרית ענבים

בן 25 בנפלו

קורות חיים

בן בת-שבע ואברהם, נולד ביום י"ז בטבת תרפ"ג (5.1.1923) בירושלים. אריה למד בבית-הספר היסודי בקרית חיים, התחיל ללמוד בבית-ספר תיכון מקצועי, הפסיק את לימודיו ונתקבל כחניך בחברת-החשמל לעבודה בהרחבת הרשת במחוז הצפון. בערבים השתלם בבית-ספר מקצועי בכל ענפי החשמלאות. מילדותו הצטרף ל"הגנה", סיים קורס אתתים ובמאורעות תרצ"ו-תרצ"ט שירת כאתת בקרית חיים והדריך באיתות את חניכי בית-הספר "אהבה" שבקרית ביאליק. הוא הצטיין ברצינותו, בדייקנותו ובמסירותו במילוי כל תפקיד בעבודתו ובשירות המולדת.

במלחמת-העולם השנייה התגייס לחיל המהנדסים בצבא הבריטי, אחרי שנאלץ להמתין, לפי דרישת הוריו עד שמלאו לו 18 שנים. גם בצבא שקד על אימוני-קרב שונים לצורכי שימוש ב"הגנה". במכתביו אל אמו הביע את לבטיו ואת הרהוריו הקשים המתעוררים בו לרגל אדישותו ושאננותו של היישוב. עמידתו המלוכדת של היישוב ועמידתו האיתנה של קיבוץ רמת הכובש בתקופת חיפושי הנשק החזירו בו את האמונה בכושרו ובחוסנו המוסרי של היישוב בארץ כשם שההיחלצות של חיילינו באירופה לעזרת שארית הפליטה עודדה אותו להאמין בהם ובערכם הלאומי והמוסרי. היה פעיל בקרב החיילים באירופה ששירתו שירות סודי את ה"הגנה" ברכישת נשק והעברתו ארצה מאפריקה, בארגון עזרה לשארית הפליטה באיטליה וביצירת הקשר האלחוטי

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

הראשון, ללא תיווך זרים ופיקוחם, מאיטליה למרכז ה"הגנה" בארץ, ובפעולות רבות אחרות. אירגן חברים רבים, לפני שחרורם מהצבא, לקבוצת ההתיישבות השיתופית בני דרוור על בסיס חקלאות ועבודה טכנית.

את תעודת שחרורו מסר לפליט-פרטיזן כדי שיוכל לעלות ארצה והוא עצמו נשאר בחוץ-לארץ, אירגן והוליך שיירות מעפילים. הוא שב לארץ באונייה "שבת לוינסקי", בה שירת כאלחוטאי. ביקש חופשה מחברת-החשמל והצטרף למושב בני דרוור, ובשמשו בו אחראי לענייני הביטחון הכין מקלטים, בשעה שביישב לא חשבו כלל על מלחמה קרובה.

עם פרוץ מלחמת-העצמאות התגייס, על אף התנגדות חבריו במושב, לגדוד "הפורצים" של הפלמ"ח ויצא להילחם כחבלן וכלוחם בסוגי-נשק אחרים להגנת ירושלים הנצורה. בייחוד התבלט בקרב על קטמון. הוטל עליו לפרוץ פתחים בקירות והוא מילא את תפקידו בזריזות מפליאה. אחד משלושת הבתים הראשונים שנכבשו על-ידי הפלמ"ח היה בטווח פצצות מרגמות ותחת אש קטלנית בלתי-פוסקת של האויב. אף-על-פי ששני מקלענים שכבו על הגג מאחורי מחסה-מגן, עלה אריק על דעת עצמו על הגג והטיל רימונים על הערבים שניסו להתקרב אל הבניין והפיל בהם חללים. אריק סירב להישמע לפקודת המפקד לרדת מן הגג והמשיך בפעולה הנועזת והאמיצה הזאת עד שנפצע, וכשפגע בו פגז וריסק את ירכו, התקרב בזחילה אל דלת המדרגות, ולחובש שבא לקחתו אמר שלא יסתכן ולא ייגש אליו ובעצמו יזחל לדלת. ועוד אמר: "אברהם, חבל, טפל באחרים, לי אין סיכויים". ברגעיו האחרונים אמר לחבריו: "מסרו-נא שלום להורים והגידו לאמא שלא תצטער ולא תבכה. היה כדאי, הרגתי בהם שבעה ואנו ניצחנו". וכך נפל, ביום כ"ב בניסן תש"ח (1.5.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בקרית ענבים.

א

מצרים, 7.3.42

החברים שבאו מן הארץ מספרים שהמשתמטים מתחבאים בחורים ובסדקים. אם לדבר גלויות הרי אף כי יש היילים רוגזים ורוטנים בלי הרף, בכל־זאת עוד לא התחרטתי אף לרגע על צעדי זה. מובן יש כמה צדדים שליליים, אך לעומתם כה גדול המעשה עד כי הם בטלים. ייתכן כי פגה קצת ההתלהבות הרומנטית, אך הכרתי בצורך ובחיוב שבגיוס התחוקה פי כמה. אם כתבתי כי אני שבע־רצון הרי טעיתי. אני הרבה יותר משבע־רצון. יש כאן משהו המושך ביותר את הלב: לעמוד על אִפיה של יחידה עברית חדשה רבת־סיכויים ותקות. עד עתה ראיתי כי בא אלינו (פרט לבודדים) חומר אנושי מעולה. הקצינים מטפחים בפועל ממש את ההוי התרבותי העברי... לפי הכוחות מקווה אני כי תשגשג אצלנו פעולה מקצועית־תרבותית ענפה. ואולי, אולי עוד נגיע ארצה, אל ארצנו „הקטנה הנחמדה“. עתה יורד אני לטעמו של הפסוק „ארץ זבת חלב ודבש“. צריך אדם להיות במצרים כדי לפסוק את הפסוק הזה.

ה

1.11.43

חובתי היא ומילאתי אותה וכלי כל פרנטזיות שהן, אך מצערת העובדה עד כמה אדיש ישובנו לכל. הישימו רגע אחד אל לבם שהם מטפחים ציבור חיילים ספוג מרירות וציניות לכל הערכים שהיו כה יקרים לנו בארץ? והרי על ציבור חיילים זה מבוססת הרבה מתקות העם. ביחוד שחלק גדול מתוכנו היה מלכתחילה לצד מתנגדינו. הרי ישוב זה גדל על ספרות המלהמה הקודמת שהיטיבה לתאר את תוצאות אכזבת החיילים, וכל חייל החוזר מחופשה — אותו סיפור בפיו. מיעוט קטן בונה לעומת ישוב שלם המתהולל ומתגולל בקיאו, שיכורי רווחים, סוגדים לאליל־הממון. אך לא לי להטיף כאן מוסרי זה. — דבר בלתי־נעים ביותר.

ו

צפון־אפריקה, 28.11.43

— — — זה לי ימים מספר שניטל טעמה של השתתפותנו כחיילים במערכה. אין זה נהוג, כי חייל יעסוק ויכתוב על פוליטיקה, אך כאן לא התרשמתי מן הצד הפוליטי שבדבר, כמו מעצם העובדה, כי בשעה שהתנדבתי להילחם בנאצים שכס אחד עם בעלי בריחתי יהיה כל היקר לנו בארץ נתון להתעללות ברוטלית ושפלה לפי אותן השיטות הנאציות עצמן, שנגדן התגייסנו להילחם, כדרך שהיה ברמת־הכובש. וכל זאת מבצעים חיילים בני־בריחתינו, כביכול, איני יכול לתאר כיצד לראות חיילים כאלה אם לא כאויבים בנפש. נראה, כי האחראים לפעולות אלה משכיחים מדעתם את העובדה, כי יום נקם ושילם עוד נכון לכל הנבלים הנאצים, גם אם ישתייכו לאומה האנגלית או הפולנית...

ב

31.8.42

סוף־סוף מלחמה היא לנו, וכל סוחר חייב לעשות את אשר ביכלתו. אילו התגייסתי מתוך כפיה כי אז אולי מובנה אכזבתכם. יכול אני רק לאמור מתוך מצפון נקי, כי פרט לגעגועים אליכם, בפרט אליך, אמא'לה, געגועים לארצנו הקטנטונת ורגשות מובנים הבאים בגלל אי־פעילות — הריני שבע־רצון.

ג

18.12.42

אין אני רוצה, אמא'לה, לעודדך באמרות בנליות. לא את הזקוקה לתנחומים. הרי תמיד היית כה אמיצה באַפייך. לעולם לא אשכח איך את בעצמך שלחת אותי לגיוס כשאת עומדת על הצורך בכך. והנטל שעליך בודאי כבד פי כמה מזה המוטל עלי. אך הוא אינו כבד מכפי שאת יכולה לשאת! בודאי מאות אלפים מבני עמנו מקנאים בי קנאה רבה. ומאושר אני בעיניהם.

ד

21.12.42

יש רגעים שאיני רואה כלל את הקשר שבין עבודתי למלחמה. מובן שאפשר לאמור כי כל עבודה קשורה במאמץ הכללי. אבל הוכחות אלו אולי יפה כוחן לגבי השכל אבל לא לגבי הרגש. ואני משתוקק לפעולה שיש עמה יותר קשיים ואולי פחות סיפוק כבעל־מקצוע. העיקר שאהיה שלם בה עם נפשי. אבל אֵל ישמשו לך, אמא'לה, דברי אלה כסיבה לדאגות. אין אלה בלתי אם הזיות הבאות מרוב שובע ואיני רואה ענין של פעולה העשויה לספק את משאלתי.

ז

29.1.44

אשר לפליטים בעיר זו יש להודות כי החיילים העברים הקימו כאן מפעל הראוי לכבוד והערצה. הלואי והיה הישוב בארץ ראוי לחיילים אלה. לא נוח לכתוב על כך מטעמים מובנים. אך מספיק אם אציין כי כל הזנת הפליטים והלבשתם באה מהחיילים. גם אני ראיתי כבוד לעצמי להטות שכס למפעל זה. בדרך־כלל ניכרת כאן מרירות ידועה בגלל שאגנות הישוב. ביחוד דיכאה והעליבה אותנו באופן חריף העובדה כי אין מתגייסים לבריגדה, וממלאים אותה בזרים. באמת חרפה!

ח

איטליה, 4.4.45

— — — מבין אני יפה, אמא, את הכאב שמעוררים בך בחוריני הנופלים בקרב. גם בנו מעורר הדבר צער רב, אך זהו המחיר שהוטל עלינו לשלם. לא תהא זו פראזה אם אומר לך, כי מוטב בומן כות להיות אם לבחור שנפל בקרב מלהיות אם לשרץ משתמט.

גם על פרשה זו נתגבר, ועוד יבואו לכולנו ימים מאושרים מאלה. עכשיו כל חיינו מתרכזים מסביב למתרחש בארץ. ועם כל הכאב והאכזריות שבהודעות הרי גאים אנו ומאושרים על שימי-מבחן אלה מצאו את הישוב כה אמיץ ומלוכד ונכון. צר רק על אלפי הבחורים הצעירים המשרתים בצבא לא-להם בזמן שהארץ זקוקה להם כל-כך. אני מביא קצת תועלת ולוקח חלק במאבקנו. הסירי, אמא'לה, דאגה מלבך. מעולם לא הייתי יותר בטוח.

יג

5.8.46

לפני שעשיתי זאת הרביתי לחשוב עליך, אמא'לה. יהיה לי קשה מאד. אבל לפי מצבנו עתה בארץ הייתי מוכרח לעשות זאת. לא הייתי יכול להסתכל בפני כל אדם שאני קצת מכבדו לולא נהגתי כך. והרי אינני יחיד. האמיני לי, אמא'לה, כי הסבל שגרמתי לך מכאיב לי אולי לא פחות מאשר לך. ועשיתי זאת לא מרדיפת הרפתקאות, כי אם בלב כבד ובכל הרגשת האחריות. אך אני חוזר ואומר: נהגתי לפי מיטב מצפוני ובשום אופן לא יכולתי לנהוג אחרת. עושה אני עבודה חשובה ביותר ואינני אומר זאת כדי להתפאר. דוקא עכשיו, אמא'לה, זקוק אני ביותר לחיבתך, אהבתך ולהבנתך המלאה.

יד

ירושלים, אפריל 1948

— — — נמצא אני בירושלים, מתחמם בשמש כלטאה ורוחי טובה עלי משום-מה, ודאי משום שהשמש חמה ועודני חי. יש לי לספר מיליון סיפורים, חלק קטן מהם עליו ורובם עצוב. את הסיפורים העליונים אשמור לפגישתנו ואת העצובים אגנוז. באמת, לא כדאי לספרם! לאמונות-הבל טרם נתפסתי, חוץ מכך, שאני מאמין כי הכדור שנועד לי הוא עקר. כבר היו לו הזדמנויות למככר, והוא החמיץ את כולן. לא תמיד זרחה כאן השמש...

• מכתבו האחרון.

ט

איטליה, 20.7.45

— — — ענין נוסף שעד היום לא רציתי לכתוב עליו ורצוי לא לכתוב עליו — הוא ענין הפליטים. נעשים כאן מאמצים עצומים, ובמידה רבה של הצלחה, לסייע להם להעמידם שוב על רגליהם. גם אני עוזר קצת, ותהא זו כמעט בגידה אם אסתלק עכשיו לפינתי ולחיי הפרטיים. איני יכול להרבות על כך בדברים, אך רואה אני זכות ואושר לרבים ולעצמי בעבודתי כאן. לדאוג אין כאן כל סיבה.

איטליה, 15.8.45

— — — עכשיו אין כל סיבה להתאונן; ציבור החיילים, שבירידתו ראיתי כל-כך הרבה, עלה לרמה מוסרית גבוהה בעזרתו לפליטים. לו היינו מתחלקים גם בארץ עם הפליטים בפתיחה ובקורת-הגג כפי שעושים אנחנו כאן — היתה השאלה נפתרת...

יא

16.9.45

ודאי זוכרת את, אמא'לה, את השיר הרוסי: „בחיינו לא רק פעם אחת אביב“. עסוק אני בעבודה שהיא אולי הקדושה ביותר בשעה זו: לעזור לאחים מעונים, פליטי מחנות-מות. איני צריך לומר לך שהנני מאושר בהחלט ויש לי סיפוק רב ובטוח אני כי גם לך יהא סיפוק בכך.

יב

28.11.45

מרגיש אני את עצמי מצוין ומלא סיפוק מעבודתי, וזהו הרי העיקר. קצת מקלקל את מצב-הרוח מצבנו בארץ. אך בטוח אני כי